

Tisztelt Akadémikustársaim!

Tisztelt Közgyűlési Képviselők!

Most először nyílik lehetőség arra a közgyűlésen, hogy az Akadémia főtitkárhelyettese külön napirendi pont alatt számoljon be a munkájáról. Most először, de nagyon bízom abban, hogy nem utolsó alkalommal, hiszen ez egyben azt is jelenti, hogy az a törekvésem, hogy a főtitkárhelyettesi pozícióhoz, ha nem is feltétlenül állandó, de mindenképpen önálló felelősségi körrel járó feladatok is társuljanak, sikerrel járt. Külön megtiszteltetés számomra, hogy erről éppen az ünnepi évfordulót jelző, 200. közgyűlésen szólhatok.

Az önálló beszámolót mindenekelőtt a meglévő önálló szakmai feladatok és felelősségi körök indokolják. Ezeket a feladatokat a főtitkárhelyettes esetében jelenleg nem az MTA törvény vagy az Alapszabály rögzíti, hanem részben valamely elődöm kezdeményezéséből fakadó hagyományon vagy elnöki felhatalmazással átadott feladatokon alapulnak, részben pedig a kutatóhálózat elcsatolása utáni új helyzetben a közöttünk, akadémiai vezetők között kialakított feladatmegosztásból formálódtak.

Az elmúlt években arra törekedtem, hogy ezek a főtitkárhelyettesi feladatkörök ne hagyományként öröklődjenek, hanem intézményesítve, az akadémiai szabályozásokban is jelenjenek meg, a tisztséghez kötöten. Az Akadémia működését belülről is jól ismerő korábbi vezetők, és különösen a teremben jelen levő elődeim bizonyára egyetértenek ezzel a szándékkal.

E rövid bevezetés után rátérek az itt felsorolt konkrét feladatokra, azok időrendi sorrendjében haladva.

Áttekintés

- A 2020–2021-es Covid-időszak intézkedései
Poszt-Covid-pályázat
- Kulturális Javak Osztálya (megalakulás, tevékenység)
- A Magyar Tudomány Ünnepe (2020–2024)
Jubileumi Tudományünnep 2025

MTA.HU

1. COVID-19 pandémia, Poszt-COVID pályázat

A 2020 márciusában Magyarországot is elérő új koronavírus-okozta járvány, a Covid-19-pandémia kezelése, a járvány minél gyorsabb és hatékonyabb leküzdése kezdettől fogva kiemelten szerepelt az Akadémia számos fórumán.

A járvány első évében közel száz, az Akadémia által kezdeményezett rendezvény felvétele, akadémikusok, kutatók, orvosok előadásai, cikkei, riportjai váltak elérhetővé az Akadémia honlapján és YouTube csatornáján. Az Orvosi Osztály rendszeresen megjelenő hírlevelei fontos információt adtak nemcsak az oltások felvételének fontosságáról, hanem a betegség lezajlásának jellemzőiről és a fertőzés leküzdésének módjairól is.

2020 novemberében a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozata középpontjában is az új koronavírus okozta járvány súlyosbodása, a lehetséges gyógyszerek és eljárások, a védettséget biztosító vakcinák előállításának lehetőségei, valamint a járvány társadalomra gyakorolt hatása állt.

Az Akadémia titkárságán, elnöki felkérésre *ad hoc* koordinációs csoportot hoztunk létre, amely szorosan nyomon követte az új koronavírus járvánnyal kapcsolatos információkat, rendeleteket, és szükség szerint javaslatot tett az akadémiai szabályozások frissítésére.

A kutatók, gyógyszergyárak és politikusok önzetlen összefogásának eredményeként pár hónapon belül elérhetővé váltak különböző, új koronavírus elleni vakcinák. A vakcináció

hatására kialakuló immunválaszt és annak védő hatását az Akadémia által 2021 márciusában készített rövid animációs filmben mutattuk be, magyar és angol nyelven. A kisfilm sikerességét bizonyítja, hogy rövid idő alatt több százezeren tekintettek meg.

MTA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
200. KÖZGYŰLÉSE

A Covid19-pandémia

Hírlevelek, rendezvények, cikkek, videók

Az Orvosi Tudományok
Osztálya hírlevele

Első megjelenés:
2020. december 6.

A vakcináció hatására kialakuló
védőhatást bemutató animáció magyar
és angol nyelven

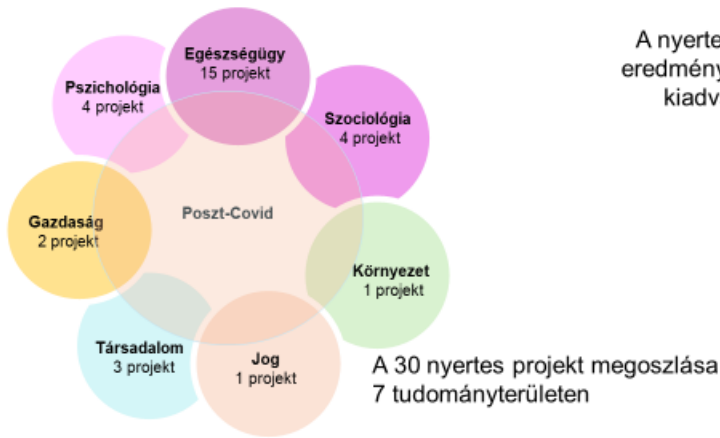
How do Covid-19 vaccines work? Animation.

MTA 1825 Elérés: Videó szerkesztése

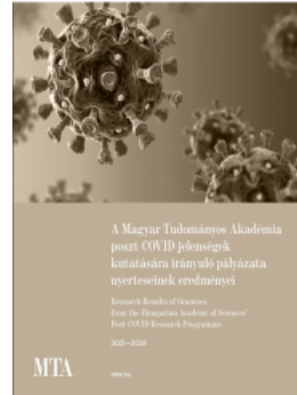
MTA.HU

Tudjuk, hogy a járvány megszűnését követően a pandémiának hosszan ható káros következményei is kialakultak, és ez számos kérdést vet fel az élet szinte minden területén. Ezen összefüggő problémák együttes, komplex kezelésének vizsgálatára és megoldási javaslatok kidolgozására hirdette meg az Akadémia 2021-ben a nagy kockázatú alap kutatásokat támogató programját a poszt-COVID-jelenségek kutatására, tudományterülettől függetlenül. A két ciklusban meghirdetett pályázat nyerteseinek eredményeit az itt látható, tavaly megjelent kötetben foglaltuk össze, mely az Akadémia honlapján is olvasható. Jól tükrözi az Akadémia céljának megvalósulását a pályázat meghirdetésével az, hogy a 30 nyertes pályázat 7 tudományterületen vizsgálta a járvány utáni jelenségeket.

Poszt-Covid-jelenségek kutatására irányuló pályázat (2021–2024)

A nyertes pályázatok eredményeit ismertető kiadvány (HU/EN)

MTA.HU

2. Kulturális Javak Osztálya és Művészeti Gyűjtemény

Az MTA közgyűlése által 2019-ben elfogadott stratégiai alapelvek fontos eleme az Akadémia Művészeti Gyűjteményének kiemelt kezelése, aminek felügyelete a mindenkori főtitkárhelyettes feladata.

Mivel 2019-től az addig a szakmai feladatokat ellátó Bölcsészettudományi Kutatóközpont nem tartozik az Akadémiához - reméljük, ez hamarosan megváltozik! -, és így megszűnt a szakmai felügyeleti joga a Művészeti Gyűjtemény fölött, szükségessé vált az MTA Titkárságán belül, főtitkárhelyettesi irányítással egy olyan szervezeti egység létrehozása, amely ellátja az akadémiai gyűjtemény megőrzésével és működtetésével kapcsolatos feladatokat. Ezért 2022 novemberében megalakítottuk a Kulturális Javak Osztályt (a KJO-t), amely a Művészeti Gyűjteményhez kapcsolódó feladatokon túl a kulturális javak összességének befogadásával és rendszerezésével összefüggő tennivalókat is ellátja. A négy munkatársat foglalkoztató osztályt jelenleg Albrecht Zsófia művészettörténész vezeti.

A Kulturális Javak Osztálya (KJO) megalakulása

- 2022. november
- Tevékenysége
  - Az MTA Művészeti Gyűjteményéhez kapcsolódó feladatok ellátása
  - Kulturális javak befogadása és rendszerezése
- Osztályvezető:
Albrecht Zsófia művészettörténész

MTA.HU

A Kulturális Javak Osztálya tevékenységét tekintve az elmúlt időszak fontos eredménye az Akadémia tulajdonában levő műkincsek szakmai és számviteli nyilvántartásának összefésülése, ami magában foglalja a kutatóhálózat különböző intézményeiben fellelhető akadémiai gyűjtemények felmérését és pontos katalogizálását is. Ez a becslések alapján milliós nagyságrendű tételszámot jelent.

A KJO tevékenysége, eredményei

- Az Akadémia műkincsei múzeumi/szakmai és számviteli nyilvántartásának vezetése, beleértve a kutatóhálózat intézményeiben található gyűjtemények felmérését és katalogizálását
- *Varázshatalom* című kiállítás (MNM, 2025) – közel száz műtárgy és tudományos leírásuk
- *200 év kincsei* (MTA Székház, 2025. november 5-től) – a Művészeti Gyűjtemény és az MTA Könyvtár és Információs Központ közös kiállítása

MTA.HU

A Művészeti Gyűjtemény állománya továbbra is folyamatosan bővül. Az elmúlt hat évben számos, az intézmény történetéhez kapcsolódó műtárgy került az Akadémia birtokába vásárlás vagy ajándékozás révén – például Barabás Miklós Engel József akadémikust és feleségét ábrázoló festménye és Komáromi Kacz Endre Id. Entz Géza akadémikust ábrázoló műve. Gazdagította az Akadémia gyűjteményét az is, hogy a 2021 szeptemberében elnök úr által útjára indított Művészeti Estek rendezvényei keretében kiállított képek közül egyet hagyományosan a Művészeti Gyűjteménynek ajándékoznak a művészek. Így kerültek az Akadémia tulajdonába olyan jeles kortárs képzőművészek alkotásai, mint Barabás Márton, Orosz István, Gyémánt László vagy Szakács Imre. A legújabb adományt Szentágothai János családjának köszönhetjük. Az Akadémia volt elnökének akvarelljei ezekben a hetekben megtekinthetők az Akadémiai Klub Étterem Kodály-termében.

A Művészeti Gyűjtemény műtárgyai jelentős kulturális értéket képviselve gyakran szerepelnek múzeumok kiállításain. A Magyar Nemzeti Múzeumban tavaly megrendezett *Varázshatalom* című kiállításon a Művészeti Gyűjtemény közel száz műtárggyal, és azok tudományos leírásaival járult hozzá az Akadémia jubileumi kiállításához.

A bicentenáriumi ünnepség kiemelkedő eseménye volt a *“200 év kincsei”* című kiállítás megnyitása tavaly novemberben, a Székház harmadik emeleti, gyönyörűen felújított termeiben.

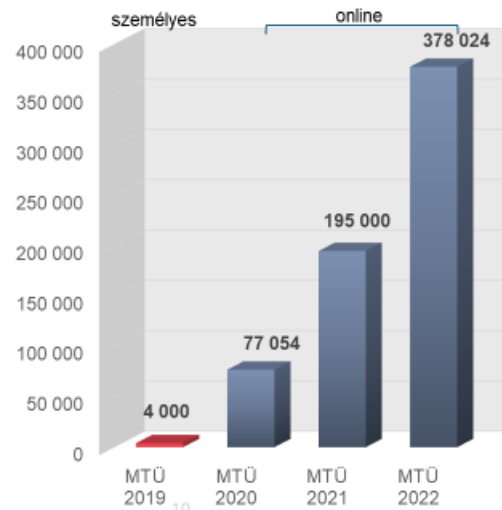
3. Tudományünnepi rendezvények, kommunikáció

A 2020-ban berobbant világjárvány jelentősen megnehezítette, ugyanakkor meg is változtatta a Magyar Tudomány ünnepi rendezvényeinek megszervezését.

A 2019-ig hagyományosan személyes jelenlétű programokat 2020-ban online módon kellett megszerveznünk, a Székház Dísztermében állandó „stúdiót” kialakítva. Az eseményeket élő adásban közvetítettük a Díszteremből, és a videófelveteleket közzétettük az MTA YouTube-csatornáján.

Tudományünnepi rendezvények, kommunikáció

2019: személyes részvétel
→ 2020-tól online nézettség

MTA.HU

Az ábrán is látható eredmények azt mutatják, hogy sikerült a járvány okozta szükségből erényt kovácsolni, és a nézettségi adatok és a visszajelzések alapján egyértelmű, hogy az online programokon keresztül sokkal többekhez el tudtuk juttatni a hiteles tudományos információkat, mint a személyes részvétel esetében. Az ábrán a pirossal jelzett kis oszlop mutatja a 2019-es MTÜ személyes részvételi eredményét – ez közel 4 ezer, amit nagyságrendekkel - közel 400 ezerre - megnövelt az online módra való áttérés.

Látható, hogy a 2022-es Magyar Tudomány Ünnepe érett be az online teret és videós tartalmakat is bátran használó új tudománykommunikációs koncepció, amit a Simon Tamás vezetésével kitűnő munkát végző Kommunikációs Főosztállyal karöltve valósítottunk meg. A belső stáb megerősítésével és a rendezvényszolgálat átalakításával az MTÜ kiemelt eseményei mellett az akadémiai székfoglalók, a különböző osztályrendezvények esetében is jól érzékelhető a fejlődés.

Elmondhatjuk, hogy a tudomány ünnepe egyértelműen az egyik legrangosabb, leglátogatottabb hazai tudomány-népszerűsítő rendezvénysorozat.

Ami a tudományünnepi rendezvények tartalmát illeti, számos újítás történt az elmúlt években.

Új programok

- Művészeti programok
  - SZIMA – kiemelt program 2022-től
  - MMA (2022)
- *Tudományünnep+* előadás-sorozat (2022–)
- FKA (2024–)

MTA.HU

Tihanyi László,
a zárókoncertek
karmestere (SZIMA)

„TED-szerű”
tudomány-népszerűsítő
előadások a közönség
bevonásával

A Fialat Kutatók
Akadémiájának (FKA)
taggyűlése, 2025

2022-ben első ízben jelentkezett önálló, kiemelkedő színvonalú programmal a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia, és azóta minden évben a kiemelt programok körébe tartozik a SZIMA rendezvénye. 2022-ben félnapos szimpóziumot tartott a Magyar Művészeti Akadémia is.

A *Tudományünnep+* sorozat elindításával jelentősen megújultak a népszerűsítő tudományos előadások úgy tartalom, mint forma tekintetében. Az eseményeken a kiváló előadók a közvéleményt leginkább foglalkoztató témákat mutatják be dinamikus stílusban, amit aztán a közönség bevonásával vitatnak meg.

A 2023-as tudományünnepi rendezvény újdonsága volt, hogy ekkor mutatkozott be először a Fialat Kutatók Akadémiája, egésznapos, kiváló programmal. Az ő részvételük azóta rendszeres a tudomány ünnepén.

2025-ben és még idén is, a bicentenáriumi ünnepek részeként a tudományos osztályoknak egy-egy hónap áll rendelkezésére ünnepi programjaik bemutatására az Akadémia Székházában. Ezért a tavaly novemberi tudományünnepi eseménysorozat új szerkezetben és új néven: „*Jubileumi Tudományünnep 2025*” címen került megrendezésre.

Az ünnepélyes megnyitóra az Akadémia Székházának látványosan megújult Dísztermében kerülhetett immár sor.

MTA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
200. KÖZGYŰLÉSE

Jubileumi Tudományünnep 2025

Nyitóünnepség
a megújult
Díszteremben

MTA.HU

A Jubileumi Tudományünnep keretében kerültek kibocsátásra a Magyar Nemzeti Bank gondozásában létrehozott ezüst és színesfém jubileumi emlékérmek, valamint a Magyar Posta Zrt. által létrehozott jubileumi exkluzív bélyegszett is.

MTA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
200. KÖZGYŰLÉSE

Jubileumi Tudományünnep 2025

Jubileumi emlékérmék –
Magyar Nemzeti Bank

Jubileumi bélyegszett –
Magyar Posta Zrt.

MTA.HU

13

A hagyományossá vált központi programok – mint pl. Nők a tudományban, Tudomány és Parlament, valamint az ismeretterjesztő előadások mellett 2025-ben első ízben kerültek

bemutatásra az Akadémia „zászlóshajó” programjainak eredményei. Így a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj és a Lendület Program által támogatott kutatások és a 2021-ben meghirdetett poszt-COVID-jelenségek kutatási eredményei, továbbá a 2022-ben indult 3 nemzeti program eredményeit ismerhettük meg.

Zászlóshajó programok a Jubileumi Tudományünnepen

- A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj által támogatott kutatások
- A Lendület Program által támogatott kutatások
- A poszt-Covid-jelenségek kutatására kiírt pályázat eredményei
- A 2022-ben indult nemzeti programok
  - Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program
  - Nemzeti Agykutató Program (NAP) 3.0
  - Fenntartható Fejlődés és Technológiák Nemzeti Program

Beszámolómat a tavalyi, Jubileumi Tudományünnep talán legfelemelőbb eseményével, a „200 év kincsei” című kiállítás megnyitására képeivel zárom. Ez a kiállítás az Akadémia kincseinek valaha volt legnagyobb és leglátogatottabb bemutatója lett, köszönhetően az MTA Kommunikációs Főosztálya hatékony közreműködésének is, a látogató-közönség megszervezéséért. Feltétlenül ki kell emelni a kiállítás kiváló kurátorait; Babus Antalt, az MTA Könyvtár Kézirattár és Régi Könyvek osztályának vezetőjét és Ugró Bálintot, az MTA Művészeti Gyűjteményének vezetőjét. A kiállítás kiemelkedő elismertségét jól mutatja a látogatottság mértéke: a tavaly novemberi nyitása óta több mint tizenkétezer tekintette meg a kiállítást.

Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban, a Közgyűlés nyilvánossága előtt is szeretnék köszönetet mondani vezetőtársaimnak, továbbá az MTA titkársági főosztályok, igazgatóságok vezetőinek, a Könyvtár és Információs Központnak. Külön köszönet illeti a

titkárságon dolgozó munkatársakat, akik bármikor elérhető, erős bázist és háttérrel biztosítottak felkészült és elhivatott munkájukkal.

MTA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
200. KÖZGYŰLÉSE

200 év kincsei – megnyitó

Kurátorok: Ugry Bálint, a Művészeti Gyűjtemény vezetője és Babus Antal, az MTA KIK osztályvezetője

MTA.HU

Köszönöm szépen megtisztelő figyelmüket.